

15 VENDELPOLSKAN av Leonard Larsson, "Viksta-Lasse", fiol, född 1897. Bor i Viksta.

Viksta-Lasse är en storspelman av den gamla stammen och har blivit legendarisk redan under sin livstid vilket är få konstnärer förunnat. Hans repertoar är originell såtillvida att han genuint spelar både låtar från Dalarna och låtar från Uppland. Dalalåtarna lärde han sig genom att under 12 års turnérande med Hjort-Anders Olsson vara dennes elev. Hjort-Anders kom från Bingsjö nära Hälsingland i norra Dalarna.

Upplandslåtarna, främst från Björklingetrakten efter storspelmannen Anders Ljungqvist, Gås-Anders, lärde han sig redan från tonåren av sin far. Fadern höll mycket noga på traditionen och lärde äldste pojken, Viksta-Lasse, att spela. Nästa syskonpar, Gottfrid och Linnéa, lärde han att dansa de uppländska folkdanserna såsom Tyska polskan, Fröken Chik och bondpolska. "Det var inte värt att fuska för då fick vi ta om och när man kunde låten sa han att nu tar vi en till", berättar Viksta-Lasses yngre bror Sven, född 1905. Sven Larsson är en mycket skicklig munspelare och spelar med en egen basteknik. Det går till så att tungan ger rytmen skild från melodin så att det faktiskt låter som två munspel. Sven är också en mycket skicklig dansare av de danser han såg sina äldre syskon lära sig. Danserna är numera upptecknade efter honom och han har också videofilmats.

Vendelpolskan har en festlig tillkomsthistoria: Viksta-Lasse spelade på Sahlströmstämman i Vendel 1975. Vid buskspelet komponerade han en låt där han satt. En låt som han lika fort glömde. En kort tid senare var han inbjuden att spela vid ett jubileum som Hembygdsföreningen i Vendel hade. Då var det en som spelade upp en låt på bandspelare för Viksta Lasse och frågade om han kände igen låten. "Ja, det måtte jag väl göra. Det är ju jag som spelar, vetja. Men låten, har jag gjort den jag". På så vis fick han tillfälle att lära sig sin egen låt. Låten har redan hunnit bli en klassiker och lämpar sig både för nybörjare och mera drivna spelmän. Den spelas nästan genomgående med polskestråkrhythmen, men med varierande rytmisk tillämpning. Samma stråkmönster kan utföras på många olika sätt, vilket framgår av bandinspelningen.

Publiceras med tillstånd av kompositören Leonard Larsson, Viksta.

© 1977 Leonard Larsson, Viksta.

44